

PODELJENE LETOŠNJE PLAKETE KAMNIKA

OBČINSKA SKUPŠČINA JE NA JULJSKI SEJI SPREJELA PREDLOG KOMISIJE ZA ODLIKOVANJA IN SKLENILA PODELITI LETOŠNJE PLAKETE KAMNIKA IN JAVNA PRIZNANJA VOJNOREVOLUCIONARNEMU KOMITEJU ZA KAMNIŠKO OKROŽJE, ZVEZI ZDRUŽENJ BORCEV NOV IN ENAJSTIM POSAMEZNIKOM ZA NJIHOVO DELO IN

DOSEŽKE NA PODROČJU GOSPODARSTVA, KULTURE, PROSVETE IN DRUŽBENO-POLITIČNEGA DELOVANJA. PRIZNANJA JE NAGRAJENCEM IZROČIL VINKO GOBEC, PREDSEDNIK OBČINSKE SKUPŠČINE NA SLAVNOSTNI SEJI SKUPŠČINE V RADOMLJAH.

PLAKETE IN PRIZNANJA SO PREJELI:

ZLATA PLAKETA KAMNIKA

VOJNOREVOLUCIONARNI KOMITEJ ZA KAMNIŠKO OKROŽJE, v katerem so sodelovali tovariši: dr. Marjan DERMASTIA, Anton ŠTURM in Janež ZEROVNIK.

Ze v maju mesecu 1941, neposredno po okupaciji, je bil ustanovljen vojnorevolucionarni komitej za kamniško okrožje, ki je deloval in pripravljaval borbo proti okupatorju. Sodeloval je z najzanesljivejšimi člani KPS in zavedni občani ter jih povezoval v borbene skupine.

Zaradi dobre organiziranosti vojnorevolucionarnega komiteja in njegove povezanosti z zanesljivimi občani je že 27. julija 1941 razplamtela organizirana vstaja na kamniškem območju. Akcijo so pripravile in izvedle: Radoljska grupa, Kamniška grupa, Dupliška grupa, Mengeška grupa, Domžalska grupa in grupa v Črni. Iz navedenih skupin se je formiral Kamniški bataljon. Bataljona je v Radomljah svečano zaprisegel pred pokojnim tovarišem Jankom BREJCEM.

siji, v občinski statutarni komisiji in drugih dejavnostih družbenega življenja v občini.

Imenovani praznuje letošnje leto 60. življenjski jubilej.

Dr. Svetozar FRANTAR, diplomirani pravnik, odvetnik že več kot dvajset let, vodi turistično društvo Kamnik, ki se zavzema za poživitev turističnega prometa v naši občini. Njegova aktivnost sega od organiziranja raznih prireditve do akcij za ureditev in lepši videz mesta Kamnik in drugih krajev v občini.

V zadnjih letih se dr. Frantar polno udeležuje pri organiziranju dneva narodnih noš v Kamniku, ki je postala pomembna in originalna prireditev v Sloveniji. S svojimi osebnimi stiki je zagotovil udeležbo zamejskih Slovencev na te prireditve, ki so tako dobile mnogo širši narodnostni pomen.

V okviru organizacije dneva narodnih noš v Kamniku organizira izlete in obiske slovenskih krajev in ljudi na Koroškem, v Reziji in drugih krajih. Tako turistično društvo prispeva k vzdrževanju stikov v Sloveniji izven matične domovine. Tovariš dr. Frantar sodeluje tudi v mnogih družbeno-političnih organizacijah in društvih. Tudi dr. Frantarju pomeni plaketa Kamnika še posebno priznanje ob njegovi 60-letnici.

Franc SVETIC, kmet iz Vrhpolja, je dolgoletni predsednik krajevne skupnosti Nevlje in vsa leta po osvoboditvi aktiven družbeno-politični delavec. Več let je bil tudi odbornik občinske skupščine in sodeloval v svetih in komisijah.

Kot predsednik krajevne skupnosti Nevlje si prizadeva za razvoj krajevne samouprave in za večji vpliv občanov pri urejanju skupnih problemov krajevne skupnosti in občine. Njegova prizadevanja so bila vedno usmerjena v povezovanje interesov posameznika in krajevne skupnosti z interesi občine kot celote.

JAVNA PRIZNANJA

Frančiška VERŠNIK, upraviteljica podružnične šole na Selih, že 25 let dela v težkih delovnih pogojih. Poleg kombiniranega razrednega pouka, skrbi in gospodari s šolsko zgradbo, ki je bila ob njenem prihodu dokaj zanemarjena in neprimerno urejena za pouk. S skrbjo in nenehno željo je znala pritegniti mnoge občane, da so dali prostovoljno prispevke za ureditev šolskih prostorov, tako da je ta šola danes med najbolj urejenimi in opremljenimi podružničnimi šolami v naši občini.

Kljub obremenitvi s šolsko obveznostjo tov. Veršnikova še vedno najde nekaj časa za delo v družbeno-političnih organizacijah in pomaga izpeljati mnoge akcije v kraju.

Majda ŠTEBLAJ, predmetna učiteljica za likovni pouk in zgodovino, za aktivno delo na področju folklorne in v organizaciji aktivna pionirjev - zgodovinarjev. Kljub izrednemu študiju se je vseskozi udeleževala izvenšolskega dela. Sodelovala je pri prosvetnem društvu kot režiser, vodila je folklorno skupino. Poleg sodelovanja pri organizaciji II. republiškega srečanja pionirjev-zgodovinarjev v Kamniku, je v celoti vodila organizacijo pionirjev-zgodovinarjev na šoli Stranje, ki je dosegla v republiškem merilu prvo mesto. Kot družbeno-politična delavka se je vedno z vso odgovornostjo zavzemala za izvajanje programov teh organizacij.

Jože HRIBAR, upokojenec iz Zgornjega Tuhinja je vsa leta po osvoboditvi požrtvovalno delal za napredek Tuhinjske doline. Občani so ga večkrat izbrali za odbornika občinske skupščine oz. občinskega ljudskega odbora.

Kot upravnik Kmetijske zadruge se je zavzemal za razvoj kmetijskega zadrušništva ter kmetijstva in gospodarstva v Tuhinjski dolini. Veliko naporov je vložil za urejanje komunalnih naprav na tem področju, zlasti za gradnjo gozdnih in krajevnih cest, vodovodov, zadržnega doma itd. Bil je vedno med prvimi v vseh družbeno-političnih akcijah na področju Tuhinjske doline.

Kljub upokojitvi je še vedno aktiven in tvorno sodeluje v delu-krajevne skupnosti in družbeno-političnih organizacijah.

Franc KERIC, delavec v podjetju Stol, je med najstarejšimi organizatorji strelskega športa v naši občini. Dolga leta sodeluje v vodstvu občinske strelske organizacije in v strelski družini Stol na Duplici. Posebno se je izkazal kot organizator in sodnik na mnogih strelskih tekmovanjih v občini in izven nje. Lepe uspehe je dosegel tudi kot tekmovalec, saj je lani osvojil zlato puščico, najvišje strelsko priznanje v občini. Posebno pozornost in mnogo svojega prostega časa posveča vzgoji mladih strelcev in jih navdušuje za strelski šport, ki ima v okviru naših prizadevanj za splošni ljudski odpor še poseben pomen.

Jože GORJAN, konstruktor v podjetju „KAMNIK“, je kot dolgoletni predsednik organizacije Zveze mladine v kamniški občini mnogo pripomogel k uveljavitvi organizacije mladine na vseh področjih, še posebej pa na področju samoupravljanja v delovnih organizacijah.

Uveljavil se je tudi v delu organizacije Zveze komunistov, kjer je bil tudi sekretar aktivna mladih komunistov in deloval tudi v ostalih organih občinske konference Zveze komunistov. Je tudi aktiven član Republiške konference Zveze komunistov Slovenije.

KAMNIŠKI OBČAN

GLASILO SZDL OBČINE KAMNIK

LETO X., ŠT. 9

SEPTEMBER 1971

50 PAR

Vojnorevolucionarni komitej je bil prava ilegalna vojna organizacija v kamniškem okrožju. Člani komiteja so pripravljali upor in dvigali zavest prebistva, ki je bilo razočarano, potrto zaradi nepričakovane okupacije, zaradi znarodovalnih ukrepov, ki so jih pripravljale okupacijske oblasti. Številna seljevanja, zapiranja in mučenje zavednih ljudi, je dvignilo moralo prebilstvom kamniškega okrožja, da so pod najtežjimi pogoji, ko je okupator avil zmago, zanetili upor sredi vojnih postojank in močne organizacije stapa v Domžalah, Kamniku, Bledu, Celju. Komunistična partija je s svojo ganiziranostjo, predanostjo članov, nakazala slovenskemu narodu perpektivo samo z borbo za samoohranitev, za socialno in nacionalno osvoboditev.

Vojaške enote, ki so bile organizirane v kamniškem okrožju, so okupatorju kmalu dokazale, da Slovenci nismo priznali ne okupacije niti okupatorje oblasti. Ze prve akcije 27. julija 1941, ki jih je organiziral in vodil inorevolucionarni komitej pred tridesetimi leti, so to potrdile, čeprav so te cije zahtevale žrtve: padla sta prva partizana - skojevca v Sloveniji.

ZVEZA ZDRUŽENJ BORCEV NOV OBČINE KAMNIK

Zveza združenj borcev NOV občine Kamnik združuje člane v svojih krajevnih organizacijah. V času narodnoosvobodilne vojne so člani aktivno delovali za nacionalno in socialno osvoboditev proti okupatorju. Po vojni bile krajevne organizacije ZZZB NOV med najpomembnejšimi nosilci cialistične graditve porušene domovine. Njeni člani so se odpovedali tudi novnim življenjskim dobrinam ter jih vlagali v pospešeno izgradnjo našega spodarstva. Za člane ZZZB ni bilo preprek, ki jih z združenimi močmi ne bi ebrodili, zato so danes, po tolikih letih, uspehi že vidni.

Člani so se aktivno vključili v obnovo porušene domovine, šoli, izgradnjo spodarstva ter s tem prispevali pomemben delež k današnjemu razvoju čine in širše družbe. Aktivnost članstva je prisotna tudi danes ter značilna to organizacijo, ki se je odlikovala pri izgrajevanju samoupravljanja v čini, krajevnih skupnostih in bila aktivni pobudnik za izvedbo treh referendumov v občini. Člani organizacije ZZZB delujejo aktivno v organizacijah SZDL, Zvezi sindikatov, krajevnih skupnostih, skupščini občine ter tnih društvih. S svojo aktivnostjo so prispevali k uspešnemu skupnemu treševanju številnih problemov občine na gospodarskem in socialnem dročju. ZZZB NOV občine Kamnik združuje svoje člane v naslednjih krajevnih organizacijah: Črna, Duplica, Kamnik, Kamniška Bistrica-Godič, menda, Motnik, Nevlje, Rakitovec-Pšajnovica, Srednja vas, Šmartno-uševka in Tuhinja.

SREBRNA PLAKETA KAMNIKA

Stane SIMŠIČ, diplomirani politolog, direktor tovarne usnja v Kamniku, dolgoletno, ustvarjalno, nesebično in uspešno delo na področju gospodarstva in družbeno-političnega življenja. Še posebej je pomembno njegovo tivno delo v organizaciji Zveze komunistov občine Kamnik, saj je dolga ta član občinske konference Zveze komunistov, bil je dve leti sekretar činskega komiteja ZKS Kamnik. Sedaj deluje aktivno kot republiški poslanec, član komisije za splošni ljudski odpor v občini, član sveta za narodno rambo, član sveta ljudske knjižnice in predsednik podružnice izseljeniške atice Kamnik-Domžale.

Tovarna usnja je v zadnjih štirih letih, odkar je na čelu tovariš Stane, ršila številne rekonstrukcije, modernizirala tehnologijo in izboljšala kvaliteto svojih proizvodov. Od izvozno manj pomembne delovne organizacije v čini pred leti, je danes največji izvoznik. Tovariš Stane se ne zavzema mo za proizvodnjo, temveč razvija takšen sistem samoupravljanja v delovni ganizaciji, ki omogoča vsem zaposlenim sodelovanje in skrb za lepši trišnji dan.

Rajko SVETEK, dipl. pravnik, predsednik občinskega sodišča v Kamniku vzorno strokovno delo na področju sodstva. Z nesebičnim osebnim delom organizacijsko sposobnostjo, natančnostjo je prispeval, da se je občinsko dišče v Kamniku dvignilo med najboljša sodišča v ljubljanskem območju. Strokovnost, široka razgledanost in nesebična požrtvovalnost mu omočajo kvaliteto delo in ekspeditivnost na področju civilnega sodstva.

Izven poklicnega dela se je ves čas službovanja v Kamniku udeleževal v vsem življenju in to predvsem v občinski konferenci SZDL Kamnik, lavski univerzi, AMD Kamnik, organizaciji ZKS, v občinski volilni komi-

BRONASTA PLAKETA KAMNIKA

Slavko ŠUŠTAR, dolgoletni delavec podjetja „Svilanit“, se poleg odgovornega dela na delovnem mestu udeležuje tudi v družbeno-političnih organizacijah. V sindikalni organizaciji podjetja in v občini se angažira pri urejanju vprašanja rekreacije delovnega človeka ter v tej smeri deluje v številnih športnih dejavnostih. Je večletni član predsedstva in plenuma ObSS, eno mandatno dobo je bil tajnik predsedstva. Sedaj je predsednik komisije za oddih in rekreacijo pri ObSS in je med organizatorji sindikalnih športnih iger.

Zaradi delavnosti in sodelovanja v samoupravnih organih in družbeno-političnih organizacijah ga je članstvo sindikata izvolilo tudi za predsednika IO osnovne organizacije sindikata v Svilanitu.

Filip ŽELEZNIK, upokojenec iz Spitaliča je poleg vestnega izpolnjevanja svojih delovnih dolžnosti vedno našel čas za aktivno delo v družbeno-političnih organizacijah in društvih v krajevni skupnosti Spitalič. Več let je bil tudi predsednik sveta krajevne skupnosti in skupno z ostalimi občani vložil veliko naporov za razvoj vseh vasi v tej krajevni skupnosti. S svojim dolgoletnim požrtvovalnim delom v Socialistični zvezi ter v ostalih organizacijah in društvih je veliko pripomogel k uspešnemu poteku mnogih družbeno-političnih akcij, zlasti ob volitvah in pri izvedbi referendumov o krajevnem samoprispevku.

VINKO GOBEC IZROČA ZLATO PLAKETO KAMNIKA ČLANOM VOJNOREVOLUCIONARNEGA KOMITEJA ZA KAMNIŠKO OKROŽJE

KARAVANA 71 V SLIKI

OSEM OKRAŠENIH AVTOBUSOV JE PRIPELJALO UDELEŽENCE KARAVANE IZ VSEH NAŠIH REPUBLIK.

ZA TOPEL SPREJEM NA TRGU TALCEV V KAMNIKU SE JE ZAHVALIL KOSTA KARAKAŠEV, VODJA MAKEDONSKE SKUPINE IZ STRUMICE

KO SO UDELEŽENCI POLOŽILI VENEC K SPOMENIKU REVOLUCIJE V KAMNIKU, JIM JE O DNEH REVOLUCIJE SPREGOVORIL ING. FERDO CVETKO

ŠTIRJE VETERANI KARAVANE: VINKO DOBNIKAR, POBUDNIK DRAGOSLAV UGARČINA TER PREDSTAVNIKA TRAVNIKA IN KOTORA

„POZDRAVLJAM VAŠO ZAMIŠEL O SODELOVANJU“ JE DEJAL TONE KROPUŠEK, PREDSEDNIK SLOVENSkih SINDIKATOV NA TOVARIŠKEM VEČERU

OB OBISKU KARAVANE DELAVSKE SOLIDARNOSTI V KAMNIKU

Prisrčen sprejem, pester program, navdušeni gostje

Tako bi lahko na kratko označili vzdušje v dneh od 9. do 12. septembra, ko se je v naši občini mudilo okrog 300 delavcev iz sedmih jugoslovanskih občin iz vseh republik in pokrajin.

Karavana 1971 je bila dobrodošel gost Kamničanov. V četrtek popoldne so drug za drugim v Kamnik pripeljali avtobusi iz Strumice, Gornjega Milanovca, Peči, Slavonske Požege, Kotora, Travnika, pozno zvečer pa so zaradi okvare avtobusa prispele še gostje iz ZRENJANINA.

Na slavnostno okrašenem prostoru na Trgu talcev je goste pričakalo veliko število Kamničanov. Vinko Dobnikar, predsednik občinskega sindikalnega sveta je toplo pozdravil udeležence Karavane in jim zaželel prijetno bivanje v Kamniku. Za lep sprejem se je zahvalil Kosta Karakašev, predsednik občinskega sindikalnega sveta iz Strumice.

Gostje so prenočevali v Kamniški Bistrici, v Kamiku, na Rodici, nekateri pa so morali celo na Šmarjetno goro, v Predvdor in v Ljubljano. Tokrat smo znova občutili, kako nam v naši občini primanjkuje hotelskih zmogljivosti. Zlasti so to občutili organizatorji karavane, ki so morali srečanje celo predstaviti zaradi zasedenih hotelov po udeležencih svetovnega kongresa o električnih računalnikih, ki je bil konec avgusta v Ljubljani.

Kamniški sindikalni delavci so to slabost v našem gostinstvu nadomestili z zelo pestrim in zelo dobro organiziranim programom srečanja. Predstavnike sodelujočih občin in vodje skupin je sprejel predsednik občinske skupščine Vinko Gobec in se skupaj s predstavniki družbeno političnih organizacij pogovarjal z gosti o gospodarskem in družbenem razvoju občine.

Nato so udeleženci skupno položili venec pred spomenik revolucije, kjer jim je ing. Ferdo Cvetko, predsednik občinske konference SZDL spregovoril o NOB na Kamniškem. Okrog opoldneva so se gostje razdelili za obisk kamniških tovarn na več skupin. Obiskali so Tovarno usnja, Svilanit, Svit, Titan, Stol in Menino. Povsod so člani kolektivov goste prisrčno sprejeli in jim razkazali svoje obrate. Na koncu pa so jim priredili majhno zakusko. Ko smo nekaj udeležencev povprašali po vtisih iz naših podjetij, so nam dejali, da jih je prijetno presenetila urejenost naših tovarniških obratov in prizadevanost naših delavcev.

Zvečer so se vsi udeleženci zbrali v športni hali v Domžalah, kjer jim je spregovoril predsednik slovenskih sindikatov Tone Kropušek, ki je pozdravil zamisel o medsebojnih srečanjih sindikalnih delavcev iz vseh republik in

opisal prizadevanje slovenskih sindikatov pri samoupravnem sporazumevanju v delitvi dohodka.

Vinko Gobec je v imenu občinske skupščine Kamnik izročil predstavnikom občine Gornji Milanovac zlato plaketo Kamnika. Spregovoril je tudi pobudnik te karavane Dragoslav Ugarčina, ki je leta 1968 kot predsednik občinskega sind. sveta Gornji Milanovac predlagal organizacijo vsakoletnih srečanj delavcev iz osmih jugoslovanskih občin. V pisnem kulturnem programu so sodelovali folklorni ansambel iz Kamniške Bistrice in Kovinarji, ki so poskrbeli za ples. Veselo razpoloženje ob zvokih polke, kola in valčka je trajalo pozno v noč.

V soboto popoldne so si udeleženci karavane ogledali Kamniški muzej, kjer je bila odprta tudi razstava o restavriranju starih fresk iz Slavonske Požege. Kasneje so obiskali Kamniško Bistrico in se povzpeli na Veliko planino. Tu je bil popoldne uradni zaključek letošnje Karavane delavske solidarnosti. Prihodnje leto so Karavano povabili v goste sindikalni delavci iz Slavonske Požege.

Organizatorjem uspele Karavane 1971 je treba dati vse priznanje za uspešno izvedbo te manifestacije enotnosti in bratstva jugoslovanskih delavcev.

Če želite biti oblečeni športno in elegantno,

nosite konfekcijo in pokrivala

tovarne klobukov, slamnikov in konfekcije

»UNIVERSALE« Domžale

V javni razpravi povejmo kakšno naj bo starostno zavarovanje kmetov!

Pričela se je javna razprava o starostnem zavarovanju kmetov, ki jo organizira SZDL. Zamisel o starostnem zavarovanju kmetov je že stara, saj so kmetje svoje zahteve po uvedbi takega zavarovanja izrazili že kmalu po formiranju samoupravnih organov zdravstvenega zavarovanja. V preteklem letu pa je republiška skupščina zadolžila skupno komisijo zborov, da izdela predlog izhodišč ki so sedaj v razpravi.

Teze o starostnem zavarovanju so bile že objavljene v časopisu in precej podrobno opisujejo, kakšen naj bi bil zakon. Seveda so ostala odprta še nekatera važna vprašanja, na katere naj bi v javnih razpravah odgovorili.

Nobene dvoma ni o tem, da je treba zavarovanje vpeljati kot obvezno, če želimo zagotoviti vsem kmetom to vrsto socialnega varstva in seveda postopoma omogočiti, da bodo predvsem mlajši kmetje pridobili enake pravice socialnega varstva, kot jih uživajo drugi državljanji, ki so zavarovani v

delavskem invalidsko pokojninskem zavarovanju. Predlagano starostno zavarovanje kmetov namreč zaenkrat predvideva pokojnino le za enega upravičenca na kmečkem gospodarstvu in to z enotno višino pokojnine 250 d mesečno.

O višini pokojnine je bilo že dosedaj precej pripomb, ker mnogi kmetje smatrajo, da tako nizka pokojnina ne more bistveno izboljšati gospodarske pogoje tistim, ki bodo ostali na kmetijah pa tudi upravičencem do pokojnine še ne nudi tiste socialne varnosti kot jo kmetje želijo oz. kakršna naj bila v odnosu na druge upokojene iz delavskega zavarovanja.

Seveda pa je pri tem treba le upoštevati vzroke, iz katerih je izhajala ta komisija, ki je predložila teze. Višina pokojnine se namreč lahko določi le na podlagi višine vplačanih prispevkov, tako kmetov samih kot pomoči družb.

Ker so povzročili prehod v industrializacijo in še nekateri ekonomski ukrepi v prejšnjem obdobju, da se predvsem mlajši zaposlujejo v industriji starejši pa ostajajo na kmetiji, je stanje za finansiranje starostnega zavarovanja dokaj nepovoljno. Na kmečkih gospodarstvih je namreč že sedaj izredno veliko število ljudi, ki bi bili takoj po sprejetju zakona upravičeni do pokojnine. Predvsem pa to povzroča že pri nizki pokojnini sorazmerno visoke prispevke, saj bi po predvidevanjih, vsako drugo kmečko gospodarstvo imelo enega upravičenca do pokojnine.

Zaradi tega in ker del zavarovancev ne bo zmogel novih obremenitev za zavarovanje, je nujno, da tudi družba prispeva določen del sredstev. Kolikšna naj bodo sredstva, ki jih zberejo zavarovanci sami in kolikšen del, ki prispeva družba, bo verjetno vprašanje, ki ga bo najtežje rešiti. Od tega tudi največ odvisno, kakšne bodo v bodoče obremenitve kmetov in kolikšni bo prispevek z ozirom na pričakovano pravico iz zavarovanje. Mnenja se da je prav odnos prispevka do pričakovane pravice, to je pokojnine (v tezi je nakazano v povprečju 1/3 prispevka napram 2/3 pokojnine) tisti del te ki bo bistveno vplival na interes kmetov do starostnega zavarovanja, kajti vseno, koliko bo za vplačan prispevek kot upravičenec tudi prejel.

V tem delu finansiranja se tudi postavlja vprašanje, ali naj kmetje z ozirom na enake pokojnine vplačujejo različne prispevke na velikost posesti oziroma dohodka od kmetijstva, oziroma ali naj bodo prispevki enotni. Težah se predvideva, da bi bil vsaj del (četrtino) prispevka izračunan po višini katastrskega dohodka, kar se utemeljuje s solidarnostjo močnejšega kmetarstva večjim katastrskim dohodkom do onega, ki ima manjši dohodek.

Poleg tega naj se zagotovijo sredstva tudi iz davkov od kmetijstva in s tem da se namesto dosedanjih 6 % zveznega davka predpiše v enaki višini republiški prispevek, ki naj se v celoti uporabi za sofinansiranje starostnega zavarovanja. Vendar pa se ta prispevek že smatra kot družbeni prispevek.

Kmetje pričakujemo, da bodo občine iz svojih proračunov namenile toliko sredstev, kolikor bo potrebnih za finansiranje tistih zavarovancev, sedaj prejemajo kakršnokoli občinsko podporo, pa bodo po sprejetju zakona vključeni v starostno zavarovanje kmetov.

V tezah je še odprto vprašanje glede začetka izplačevanja pokojnin. Da je možnost, da se prične izplačevanje postopno z letom 1973 tako, prejmejo pokojnino starejši od 75 let, upravičenci stari 65 let pa v letu 1974, ali, da bi vsi upravičenci pričeli prejemati pokojnino v letu 1974. Važno tudi vprašanje ali je nujno vezati izplačevanje pokojnine na izročitev sestva nasledniku, seveda če ga upravičenec ima.

Posebej je v tezah nakazana možnost, da bi kmetje, ki sodelujejo v kooperaciji, imeli možnost zavarovati se pod določenimi pogoji v delavskem invalidskem zavarovanju, torej da bi pridobili enake pravice, kot jih imajo zavarovanci v delavskem zavarovanju, seveda tudi pod enakimi pogoji.

Takšno zavarovanje bo predvsem zanimivo za mlajše kmete, ki bodo imeli možnost pridobiti si zadostno delovno dobo, da ne bodo obremenjeni posebej z dajtvami za starostno zavarovanje kmetov. Kakšen naj bo zakon starostnem zavarovanju kmetov in kakšni bodo pogoji za izvajanje zavarovanja, pa bo v mnogočem odvisno od kmetov samih, s kolikšnim interesom se bodo vključili v razpravo in dali svoje predloge.

N. VOLIČ

Industrijsko podjetje »ALPREM«

KAMNIK, Usnjarska 9

- Opremljamo trgovine vseh namembnosti kot: blagovnice, samopostrežne trgovine, železnine, klasične trgovine, delikatese, drogerije, skladišča itd.
- Izdelujemo vse vrste stojal ter žično opremo
- Izdelujemo in montiramo aluminijaste fasadne elemente, notranje predelne stene, okna, vrata, kioske ter stavbno ključavničarstvo

ZAKLJUČNI SESTAVEK ODBORA ZA POSTAVITEV SPOMENIKA GENERALU MAISTRU

Ob 100-letnici Maistrov spomenik v Mariboru

Julija se je zadnjič sestel pripravljalni odbor za postavitev spomenika generalu Maistru v Kamniku, ki ga je imenovala občinska skupščina; vodil pa ga je dr. Maks Pohar iz Maribora.

Odbor je napravil obračun svojega dela in ugotovil, da so bile naloge, ki so mu bile zaupane, uspešno opravljene.

Vinko Gobec, predsednik občinske skupščine, se je članom odbora iskreno zahvalil za ves trud in prizadevanje pri zbiranju finančnih sredstev, saj je bilo zbranih preko 16 milijonov starih dinarjev, prav tako za dobro izpeljano organizacijo velike prireditve ob odkritju spomenika generalu Maistru v Kamniku.

Dr. Maks Pohar, predsednik odbora, je navzoče seznanil s tem, da je skupščina občine Maribor letos postavila spominsko obeležje generalu Maistru v avli zgradbe občinske skupščine Maribor. Po generalu Maistru so poimenovali osnovno šolo v Šentilju pri Mariboru. Organizacija Zveze borcev-prostovoljcev za severno mejo 1918-1919 je bila po skupščini občine Maribor odlikovana z zlatim grbom mesta Maribor.

Ing. Pavle Zavcer je podprl idejo o postavitvi spomenika generalu Maistru v Mariboru. Poudaril je, naj bi ob odkritju spomenika, najkasneje pa ob 100-letnici Maistrovega rojstva, leta 1974, organizirali simpozij ozir. posvetovanje, ki naj bi znanstveno opredelil vlogo in pomen Maistra in borcev za našo severno mejo leta 1918 in 1919. Ob tej priložnosti naj bi izdali tudi poseben album v besedi in sliki o Maistru kot pesniku, vojaškemu organizatorju in njegovem vplivu na reševanje našega narodnostnega vprašanja. Ta zbornik naj bi predstavil Maistra in njegov čas.

Poleg tega naj bi pripravili tudi antološki izbor Maistrovih pesmi pisem, spominov in govorov.

Odbor se je s temi predlogi v celoti strinjal in sklenil z njimi seznaniti slovensko zgodovinsko društvo, Društvo slovenskih književnikov in zgodovinski oddelček Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Sodelujmo v razpravi o ustavnih spremembah!

Ta mesec tudi v naši občini teče javna razprava o spremembah republiške ustave. V krajevnih skupnostih organizirajo razgovore organizacije SZDL, v delovnih kolektivih pa sindikalne organizacije. Občinska konferenca SZDL bo zbirala pripombe občanov do 10. oktobra letos.

Občani vključite se v razprave in povejte svoja mnenja! Udeležite se razgovorov, ki bodo:

na Lazah v Tuhinju (zadruž. dom)	19. septembra 1971 ob 9. uri
v Kamniški Bistrici (osn. šola)	23. septembra 1971 ob 19. uri
na Duplici (kulturni dom)	24. septembra 1971 ob 18. uri
v Komendi (zadružni dom)	24. septembra 1971 ob 19. uri
v Srednji vasi (osn. šola Loke)	25. septembra 1961 ob 19. uri
v Motniku (zadružni dom)	26. septembra 1971 ob 11. uri
v Kamniku (nad kavarno)	27. septembra 1971 ob 17. uri

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
KAMNIK

TUDI LETOŠNJE SREČANJE IZSELJENCEV S KAMNIŠKO-DOMŽALSKEGA OBMOČJA V KAMNIŠKI BISTRICI JE BILO DOBRO OBISKANO
NA SLIKI: ZNANI PUBLICIST FRANK ČESEN JE POHVALIL ORGANIZATORJE ŽE TRADICIONALNEGA SREČANJA – IZSELJENSKO MATICO KAMNIK-DOMŽALE

Tudi taborniki so praznovali

Na predvečer občinskega praznika je v parku nad Mekinjami zagorel veličasten taborni ogenj, ki nas je opomnil, da naslednji dan Kamničani praznujemo svoj občinski praznik.

Po pozdravnih besedah načelnika kamniških tabornikov so taborniki ob tabornem ognju izvedli skoraj uro in pol dolg program. Še posebno razveseljivo je, da so k tako pestremu programu prispevali svoje točke tudi najmlajši taborniki in s svojim izvajanjem navdušili veliko število starejših in mlajših gledalcev.

Po končanem programu, ki so ga skoraj v celoti sestavljale šaljive taborniške igrice in pev-

ski vložki, so nekateri gledalci zadovoljni zapustili prireditveni prostor, ostali pa so se ob tabornem ognju zabavali še pozno v noč.

Tabornike lahko pohvalimo

za dobro organizacijo te zanimive taborniške prireditve z željo, da se kaj kmalu zopet vidimo na takšni ali podobni prireditvi.

V. P.

● LOKAL ALI PRIMEREN PROSTOR V KAMNIKU ALI OKOLICI

vzajem v najem.

Ponudbe pod ELEKTRODELAVNICA na uredništvu Kamniškega občana.

Spremembe na področju stanovanjskega gospodarstva

Republiški zbor skupščine SR Slovenije je na svoji julijski seji obravnaval osnutke pomembnih dokumentov s področja stanovanjskega gospodarstva. Poslanci so razpravljali o resoluciji o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva, o zakonu o programiranju in financiranju graditve stanovanj ter o zakonu o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu.

Ker bodo ti predpisi in dokumenti bistveno vplivali na bodočo stanovanjsko politiko in gospodarjenje s stanovanji, je potrebno, da o njih, preden bodo dokončno sprejeti, rečejo svojo besedo in dajo svoje predloge stanovalci, hišni sveti, krajevne skupnosti, delovne organizacije, skratka čimširši krog občanov. Organizacije socialistične zveze bodo v septembru in oktobru organizirale več javnih razprav o tem vprašanju. Prosimo občane, da se z aktiv-

njenim za dotiranje starin. Vendar pa delovne organizacije stanovanjskih sredstev niso vedno uporabljale smotno. V prvi vrsti so skrbele za visokokvalificirane kadre, medtem ko so stanovanjsko vprašanje drugih delavcev premalo reševale. Takšna politika je privedla do neorganizirane in zaro neracionalne graditve družinskih hiš, do povečane števila nedovoljenih gradenj in do pomanjkljivega komunalnega opremljenja stavbnih zemljišč.

Resolucija poudarja, da je treba pri oblikovanju bodoče politike stanovanjskega gospodarstva zasledovati zlasti te družbene cilje:

ker ima stanovanje odločilen vpliv na enakopraven položaj in socialno varnost človeka, na razvoj gospodarstva in produktivnost dela je treba stanovanjsko gospodarstvo usmerjati in pri tem upoštevati načelo ekonomike.

kategorijam občanom. Občina bo morala postati odločujoči činitelj tudi v prometu s stavbnimi zemljišči.

Delovne organizacije naj bi izločile iz svojega dohodka na podlagi družbenega dogovora tudi del sredstev za graditev stanovanj in jih vročale pri poslovnih bankah poleg dela sredstev, ki jih bodo morale vlagati v občinski vzajemni stanovanjski sklad. Za posojila iz sredstev, ki jih delovne organizacije niso vezale, naj velja načelo, da jih ne morejo dati svojim delavcem ob ugodnejših pogojih, kot veljajo za pridobivanje posojil za stanovanjsko graditev pri bankah.

Delovne organizacije samostojno določajo, koliko sredstev bodo namenile za stanovanjsko graditev. Občina določa le najnižji odstotek sredstev, ki jih morajo organizacije obvezno izločati za te namene. Z družbenim dogovorom pa delovne organizacije, občina in občinski sindikalni svet lahko sklenejo, da bodo del teh sredstev vročale proti vračilu pri banki, kot sredstva za kreditiranje stanovanjske graditve. Če sprejmejo tak dogovor delovne organizacije, ki izločajo več kot polovico sredstev in zaposlujejo več kot polovico v občini zaposlenih delavcev, velja ta dogovor za vse organizacije na območju občine.

Tudi v prihodnje bodo imela velik pomen lastna vlaganja občanov in delež zasebnih sredstev, ki se bo zbiral preko sistema varčevanja za občane. Ugodnejše posojilne pogoje bodo uživali tisti občani in delovne organizacije, ki gradijo ali kupujejo stanovanjske hiše ali stanovanja v okviru občinskega programa stanovanjske graditve.

Bodoča stanarina naj bo taka, da bo zagotavljala kritje amortizacije tekoče in investicijsko vzdrževanje. Najprej je treba odpraviti zadržanje stanarin, ki je bilo uvedeno z zveznim ukrepom, potem pa opraviti ponovno ocenitev stanovanjskega fonda. Za stanovanja, ki se bodo prosto oddajala in za stanovanja, ki se uporabljajo za poslovne namene, naj se uvede tržna stanarina, ki ni pod družbeno kontrolo cen. Za pocenitev stanovanjske graditve je treba uvesti tipizacijo projektov ter standardizacijo materiala, elementov in konstrukcij, razvijati je treba montažno industrijsko gradnjo.

Š predpisi je treba predvideti ostrejšo in učinkovitejšo sankcijo proti občanom, ki bodo izvajali nedovoljeno gradnjo.

Dosledno je treba uveljaviti načelo, da se skladi hiš štejejo kot združena sredstva vlagateljev in da s temi sredstvi sicer gospodarji stanovanjsko podjetje, vendar vlagatelji obdrže razpolagalno pravico. Tudi na tem področju je treba oblikovati samoupravne interese skupnosti.

F. SVETELJ

NAPREDEK

Trgovsko podjetje Domžale

vam nudi v svojih modernih samopostrežnih prodajalnah bogato izbiro vsakovrstnih prehrabnih izdelkov, posebno pa vam priporočamo kvalitetno sveže meso in mesne izdelke, izdelane v lastni sodobni klavnici. Vabimo vas na ogled naše moderne Veleblagovnice, kjer je na razpolago vsakovrstno blago. Zagotavljamo vam solidno in hitro postrežbo.

nim prispevkom vključijo v te razprave in pomagajo izoblikovati take predpise na področju stanovanjskega gospodarstva, ki bodo odgovarjali sedanji stopnji našega razvoja.

V čem so bistvene značilnosti v predlaganem dokumentu?

Osnutek resolucije o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva ugotavlja, da se je po letu 1965 postopoma začelo uveljavljati načelo, da je skrb za stanovanje predvsem dolžnost občana in da mu pri tem pomagata delovna organizacija in širša delovna skupnost. Pobuda občanov se je močno razvila, bistveno se je povečal obseg sredstev, ki jih občani neposredno od svojega dohodka vlagajo v gradnjo oziroma v nakup stanovanja.

Čprav so se stanarine sicer povečale in prilagodile kvaliteti stanovanjskega fonda, vendar zaradi naglega naraščanja cen ti dohodki niso bili dovolj veliki, da bi zadoščali za zadovoljivo obnavljanje stanovanjskega fonda. Tudi načelo o diferenciranem načinu dodeljevanja družbene pomoči za stanarine ni bilo izpeljano, saj to pomoč prejemajo vsi nosilci stanovanjske pravice, ne glede na socialni položaj, kar še povečuje socialne razlike med občani.

Delovne organizacije so samostojno razpolagale s sredstvi obveznega stanovanjskega prispevka, razen z delom, name-

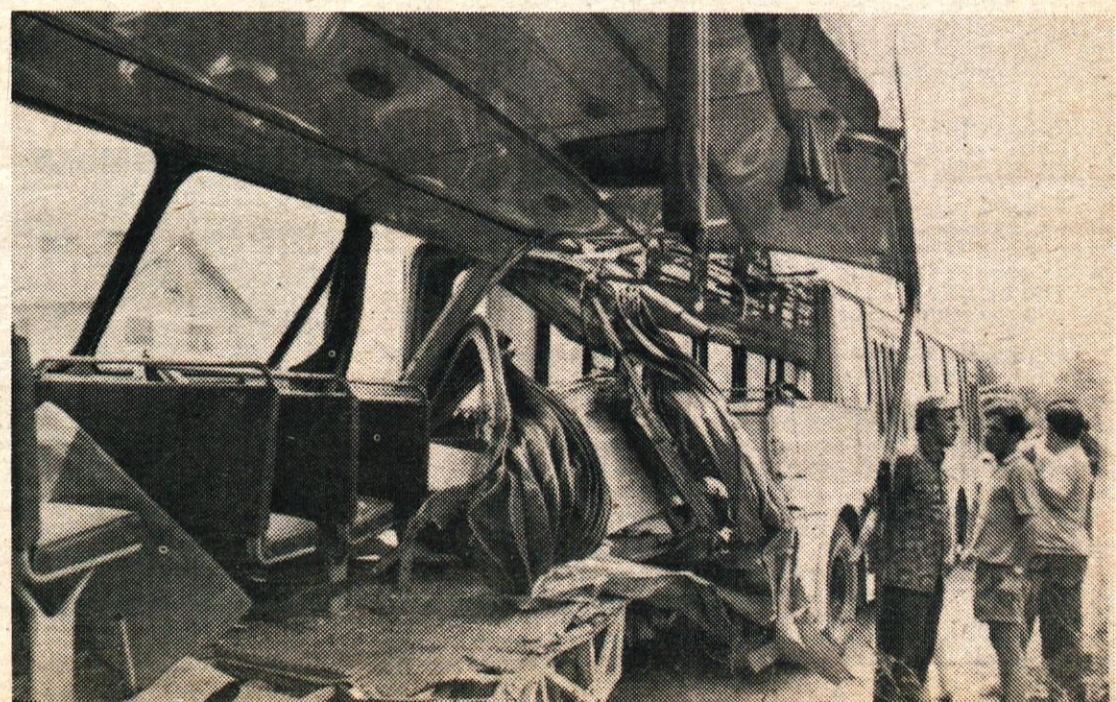
uveljaviti moramo takšen sistem stanovanjskega gospodarstva, ki bo omogočal občanom, da z ustreznim sodelovanjem družbe lahko samostojno rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje;

stanarina, kot osnovni dohodek v organiziranem stanovanjskem gospodarstvu naj bo odraz vrednosti stanovanja ter naj tudi spodbuja k preskrbi lastnega stanovanja;

probleme, ki jih ni mogoče reševati v okviru tržnih odnosov, je treba reševati po načelih vzajemnosti in družbenega dogovarjanja. Zato je treba opredeliti družbena merila glede kakovosti in velikosti stanovanj, opremljenosti naselij, glede oblik družbene pomoči, kategorije upravičencev te pomoči in podobno.

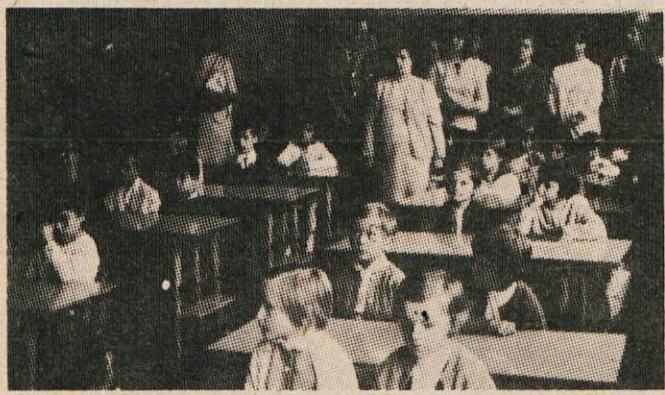
pri gospodarjenju in opravljanju s stanovanjskimi hišami je treba razvijati vpliv hišnih svetov in krajevnih skupnosti.

Upoštevajoč omenjene cilje, bodo imele posebno odgovorne naloge na področju stanovanjskega gospodarstva občine, ki bodo sprejele programe za razvoj stanovanjske graditve, zagotovile smotno gospodarjenje s stavbnimi zemljišči in usklajevale dejavnike, ki sodelujejo pri usmerjeni gradnji stanovanj. Zlasti pomembna naloga občine bo oblikovanje elementov stanarine in natančnejših meril za družbeno pomoč določenim

„KAMNIČAN“ JE ŠE VEDNO NEVAREN: POSLEDICE TRČENJA AUTOBUSA LJUBLJANA TRANSPORTA IN TOVORNEGA VLAKA 12. JULIJA NA RODICI

NOVO ŠOLSKO LETO V KAMNIŠKEM DIJAŠKEM DOMU

1. septembra je nov rod sedel v šolske klopi. Resnih obrazov so ob navzočnosti staršev poslušali prve napotke svojih učiteljev. Na sliki: Prvi razred v osnovni šoli TOMO BREJC

Z novim šolskim letom, za katerega bo letos značilen petdnevni delovni teden v šolah, se bo spet začelo življenje tudi v Dijaškem domu v Kamniku. To je edina ustanova te vrste v naši občini.

Letos bodo sprejeli v polno oskrbo 50 gojencev, od tega 20 srednješolcev in 30 osnovnošolcev.

V dnevno varstvo pa bo zavod sprejel 120 otrok, ki obiskujejo osnovno šolo od prvega do osmega razreda in posebno šolo.

Pri vpisu so dali prednost dosežanim gojencem zavoda. Cen za polno oskrbo in dnevno varstvo glede na preteklo

leto niso bistveno spreminjali. Tako bo znašala cena v internatu (polna oskrba) mesečno 380 dinarjev ali dnevno 12,67 dinarja.

Oskrbnine za dnevno varstvo otrok bodo za otroke od prvega do tretjega razreda znašale 6,5 dinarja dnevno, za otroke od četrtega do osmega razreda pa 7 dinarjev dnevno.

Dnevna cena vsebuje strošek za zajtrk, dopoldansko malico in kosilo. V primeru odsotnosti otroka je treba plačati za režijo 1 dinar dnevno. Daljšo odsotnost zaradi bolezni doma ali v bolnici bodo v celoti upoštevali. S.

USPEL DAN NARODNIH NOŠ

Po enoletni prekinitvi je kamniško turistično društvo letos spet pripravilo dan narodne noše.

Poleg udeležencev v narodnih nošah iz Slovenije, zlasti z Gorenjske in Bele krajine, so se tega edinstvenega srečanja udeležili tudi Slovenci iz Benečije, Kanalske doline in Koroške.

Ta dan se je v Kamniku zbralo preko 800 narodnih noš med njimi je bila tudi skupina iz Slavonске Požege. Dopoldne je bil na Titovem trgu promenadni koncert. Predsednik občine pa je sprejel predstavnike vseh skupin, ki so sodelovale na prireditvi.

Po drugi uri je dolg sprevod narodnih noš krenil skozi špalir gledalcev po mestu na grad Zaprice, kjer je bil na travniku ob muzeju prireditveni prostor. Na čelu sprevoda so jahali konjeniki s prapori in zastavo Kamnika.

Na zelo posrečeno izbranim prostoru pred zapriskim gradom je zbrane narodne noše in vse obiskovalce pozdravil predsednik turističnega društva dr. Svetozar Frantar. Nato so najprej zaplesali Belokranjci, za njimi pa Slavonci iz Požege in tako se je zvrstilo deset nastopov, ki so vsi poželi navdušen aplavz občinstva. Ob starodavni tuhinjski kašči, kjer je bil oder, se je trlo gledalcev, filmske kamere so brneli... Med tistimi, ki so želeli čimboljše izkoristiti redko priložnost, ko je na kupu toliko narodnega blaga, smo opazili tudi ak. slikarja Lojzeta Perka.

Obiskovalci prireditve so bili zadovoljni tudi z gostinskimi storitvami, za kar je poskrbel nekdanji „hotelir“ na Veliki planini Zorman.

Z Zaprškega hriba so še v pozno noč odmevali zvoki narodnih viž in vriski razpoloženih obiskovalcev.

PEVCI IZ GIESSENA V KAMNIKU

V sredo 15. septembra je v Kamniku nastopil 50-članski moški zbor Heiterkeit iz univerzitetnega mesta Giessen v Zahodni Nemčiji. Zbor je prišel v Kamnik na priporočilo Nemške pevske zveze, ki je lani organizirala gostovanje Lire v Mannheimu, Heidelbergu in Karlsruhe.

Pevci so pod vodstvom dirigenta Karla Noellgea predstavili poslušalcem v veliki dvorani kina Dom v Kamniku 22 skladb iz dobre romantike in polpretekle dobe. Posebno odobravanje občinstva so poželi s pesmimi naših skladateljev Gotovca Na Jadranskem morju in Simonitija Bolen mi leži.

Potem, ko so pevci, ki so bili v Kamniku gostje naše Lire, obiskali Veliko planino, Postojnsko jamo in Portorož so se v četrtek zvečer na Rodici na pevskem večeru srečali s svojimi kolegi, pevci Lire.

Pred gostovanjem v Kamniku je imel zbor koncert v Celovcu, na povratku domov pa bo nastopil še v Borovljah. S.

Maistrovi borci iz Maribora v Kamniku

DELAVSKA UNIVERZA KAMNIK

Prireja v letu 1971/72 naslednje šolske oblike in tečaje za odrasle:

- Osnovno šolo za odrasle
- Poklicno šolo elektro, kovinske in trgovske stroke
- Administrativno šolo
- Ekonomsko šolo
- Tečaje angleškega, nemškega, francoskega in italijanskega jezika
- Tečaj angleškega jezika za otroke
- Razne strokovne tečaje
- Predavanja in seminarje iz splošnega izobraževanja

Podjetje »KAMNIK« v Kamniku

nudi naročnikom in kupcem:

- amonitna praškasta razstreliva, vžigalno vrvico, rudarski in lovski smodnik, razna druga vžigalna sredstva, izdelke za ognjemete, piro-tehnično galanterijo in lovske patrone

DR. POHAR JE OB MAISTROVEM SPOMENIKU SPREGOVORIL NJEGOVIM MARIBORSKIM BORCEM

Zadnje dni avgusta so v Kamnik prispeli trije avtobusi z nekdanjimi borci-prostovoljci za severno mejo 1918-1919 iz Maribora. Zbrali so se ob spomeniku svojega velikega vodje na Trgu talcev in položili nanj zlat lovorjev venec.

Dr. Maks Pahor, predsednik republiškega odbora Zveze prostovoljcev-borcev za severno mejo je zbranim borcem spregovoril o liku generala Maistra in opisal, kako je prišlo do postavitve tega spomenika kam-

niškemu rojaku. Poudaril je tudi, da so v Kamniku poimenovali gimnazijo po Rudolfu Maistru. Omenil je sklep družbenopolitičnih organizacij Maribora, naj bi prihodnje leto odkrili dostojen spomenik Maistru tudi v Mariboru.

Goste sta pozdravila Franc Brnot, podpredsednik Zveze združenj borcev NOV v imenu Kamničanov in Jože Hribar v imenu organizacije zveze prostovoljcev-borcev za severno mejo iz Ljubljane.

ŽIVILSKA INDUSTRIJA KAMNIK

priporoča svoje kvalitetne proizvode

Prof. IVAN ŽIKA

750 let mesta Kamnika

4

Za šolarje so bili obroči na zidu visoko nad strugo Nevljice še pred 60 leti močno privlačni, Antona Romšaka, šolarja, so sošolci hoteli navezati na vrv in spustiti do obroča, pa jim je župnik Rihar to preprečil. Župnik tudi ni dovolil, da bi ustanovitelj kamniškega muzeja Nikolaj Sadnikar dal izkopati obroč za svojo zbirko. Skratka, pričevanje je dovolj in nihče ne dvomi, da so obroči bili v skalni steni, če pa so še zdaj, ne moremo trditi.

Seveda pa so ti obroči, kakor tudi oni na skali kamniškega Malega grada, lahko služili drugemu namenu. Kaj je pomagalo čolnarju, če je privezal čoln na obroč sredi skalne stene, saj vendar ni mogel izstopiti ali po zidu plezati navzgor. Po vsej priliki so ti obroči služili zidarjem, ko so na strmi skali nad globoko Nevljico gradili zid okrog pokopališča. Obzidje so podaljšali proti jugu, čas zidave pa nam točno kaže letnica 1663, ki je vklesana na zunanji strani zidu nekako sredi med vhomom in robom. Na pokopališki strani je tu pri vhodu z južne strani grob Janeza Humarja, ki je umrl leta 1942. Torej je ta del pokopališkega zidu star že več kot 300 let.

JEZERO POD TOLSTO GORO

Med starejšimi prebivalci v Nevljah ne boš našel nikogar, ki bi ne bil prepričan, da je pod Tolsto goro jezero, polno rib. Pripovedujejo, da je nekoč pridrla voda v velikem curku iz enega od številnih izvirkov pod Tolsto goro in naplavila toliko rib, da jih je neki vaščan prinesel domov polno vedro. Ljudje to zgodbo pripovedujejo tako živo, kot bi ribje bogastvo priplavalo izpod zemlje včeraj. Sam sem kot otrok šlihal to pripoved od svoje stare matere, ki je še zastrašila našo otroško domišljijo z bojaznijo, da se nekoč utegne sesuti gora in pokopati pod seboj vse hiše v Podgori in Novem trgu.

Nekje mora ta pripoved seveda imeti svoj izvor. Morda je res kdo našel ob izviru ribe, da je potem nastala zgodba o jezeru pod Tolsto goro. Razmišljali so že o tem, da bi mogel kak odtok iz Nevljice kreniti po podzemni poti in naplaviti ribe. Tolsta gora je širok hrbet, ki se od Tesnic vleče na vzhodni strani Vrhpolja in se konča s strmo kopo Starega grada. Izpod Tolste gore ob deževju vre voda iz šestih izvirkov, iz največjega pa stalno teče studenec. Ta izvir daje vodo potoku, ki žubori v vzhodni strani gore in pri prvih hišah pod naseljem montažnih hiš prečka cesto pod asfaltom. Ob hudem dežju iz izvirkov vre voda z velikim bobnenjem v močnih sunkih in nosi na dan tudi debel gramoz. Včasih privre iz izvirka toliko kamenja, da ga ostane za več vozov na travniku, ki je last Jožeta Osenarja iz Vrhpolja št. 39. Če bi imela tod svoj skrit odtok Nevljica, bi se ta moral pač odcepiti nekje blizu Vira, saj je struga Nevljice v Nevljah blizu 30 metrov nižje. Verjetno pa izvir dobi vodo iz hudournika, ki teče precej visoko onstran Tolste gore po dolini, ki ji pravijo Potok. Iz Pod skale vodi po Potoku kolovoz, ki se na Škripavcu obrne proti Staremu gradu. Seveda pa ta hudournik ne bi mogel naplaviti rib. Najbolj je še verjetno, da so ribe v času drstenja priplavale iz Nevljice po potoku do izvirka, kjer jih je iznajdljivi vaščan polovil. Morda si jih je tudi kar enostavno prilastil na prepovedanem lovu, pa si je zgodbo izmislil.

O jezeru pod Tolsto goro govorijo ljudje še v zvezi z zgodbami o rokovnjačih.

„V Potoku pod skalo!“ je zaklical rokovnjač, ko je stal pod visicami pri krvavem znamenju na podgorskem polju in je med zvedavimi radovedneži zagledal svojega rokovnjaškega znanca. Ljudje so mislili, da je obsojenec s tem naročil izdal skrivnost o zakopanem zakladu ali pa vhod k podzemskemu jezeru pod Tolsto goro, kjer so se menda skrivali rokovnjači in kopicili nakradeno blago. Nekateri pa so menili, da nesrečni rokovnjač ni mislil na Potok onstran Tolste gore pač pa na Potok v Tuhinjski dolini. Iskali so na obeh krajih, razkopavali namišljene vhode in stikali za zakladi, ki jih pa nikjer ni bilo. Samo rokovnjači so vedeli za svoje skrivnosti in samo član rokovnjaške družine med gledalci je razumel naročilo na smrt obsojenega rokovnjača.

Menim, da smo se dovolj razgovorili o našem jezeru in da smo povedali vse, kar je s tem v zvezi znanega med ljudmi. Morda pa se bo ob teh vrsticah še kdo spomnil kakega važnega dejstva, ki ga nismo omenili.

LETNICA 1663 NA JUŽNI STRANI POKOPALIŠKEGA ZIDU PRIČA O ČASU ZIDAVE. ŠE ENA TAKA LETNICA PA JE BAJE VKLESANA MALO GLOBLJE NA ZIDU IN JO ZDAJ PREKRIVA NAVOŽENI MATERIAL

PLEČNIK: NAPRAVITE GORSKO JEZERO!

Še danes bi lahko napravili umetno jezero v Nevljah. Zajeziti bi morali prehod med Kužno in Nevljami in vsa kotlina bi se kmalu napolnila z vodo. Nobene hiše ni v tej kotlini, le 5 kozolcev bi morali zrtvovati. Toda, kot si že omenili, jezero, skozi katerega teče hudournik, ne bi bilo dolgotrajno, voda bi ga zasula z gramozom, kot je bilo to s kamniškim kopališčem strugo Bistrice ob jezu tovarne Titan.

Arhitekt Plečnik pa je videl drugo možnost. Malo pred okupacijo si je kamniškim županom ogledal mesto, kjer so našli mamutovo okostje, potem pa se je povzpeli na Kužno in pokazal v smeri proti samotnemu mlinu: Tu se dalo napraviti čudovito gorsko jezero! Ozki prehod med Kužno Olševkom bi pregradili, pa bi imeli jezero. Tako jezero med samimi gozdi in bujnimi zelenjem bi privlačilo vse, ki iščejo miru in čistega zraka. Po robu bi speljali cesto in zgradili počitniška naselja. Za Kamnik bi bila to velika pridobitev.

Mojster Plečnik je gotovo imel prav. V dolini samotnega mlina je le nekaj gozda in senožeti s slabo travo. V dolini je nekam vlažna in močvirna. Pod Vodiciami, ki strmo zapirajo kotlino, izvira močan potok in se že kakih 10 metrov od izvirka po rakpretaku do mlinskih koles tako imenovanega samotnega mlina. Ta je včasih mlet pridelke naselij okrog Vodice in je bil v lasti enega od sinov gospoda Debevčevih hiše na Vodicih, kjer je bil rojen tudi znani Hurij Humar Primskovski čudodelnik. Zdaj mlin že deset let ne klopoče. Izvirke je leto doletelo močan, da bi napajal jezero, ki bi bilo 2 kilometra dolgo in 400 metrov široko. Če bi bilo dovolj sredstev pri roki, bi tak načrt kaj lahko uresničili. Nič pa ne vemo, kaj nam še vse lahko prinese razvoj tajske prometa, zato tudi te Plečnikovske zamisli ne smemo zakopati za vse čase.

ŠE ENO LJUDSKO IZROČILO

H koncu naj omenimo še ugotovitev iz ljudskega izročila v Tunjcah. Nevljah je bilo v srednjem veku in še do ustanovitve lastnih far v teh krajih osrednje pokopališče za vso kamniško okolico od Rov, Radomlja in Vrapčič do Tunjic. Pripovedujejo, da so v najstarejših časih krste z mrljičami iz Tunjic na ramah do Krajnarja, to je do današnjega lesnega skladišča pri zidu podjetja Kamnik. Pri Krajnarju so krsto naložili na čoln ali splav in njo odveslali proti Nevljah. To bi kazalo, da se je v zapisih zanesljivo ugotovilo jezero ali luža, nemško Lagkhen, razprostiralo tja do vzpetosti kateri stoji danes upravno poslopje podjetja Kamnik. O tem jezeru so zabeležili nekaj ugotovitev v prejšnji številki „Kamniškega občana“. Pri panju temeljev za nove bloke ob Tunjški cesti nam globoka ilovna plast potrjuje domnevo o nekdanjem jezeru. Pri nadaljnjem oblikovanju tega mesta Kamnika pa je seveda pomemben čimtelj Bistrica, ki je predstavljala strugo, poplavljala, nanašala prod in izdolbla pot po kateri je to predmestje dobilo ime Graben in kjer je bil graben ali struga poteka zdaj Medvedova cesta. Po letu 1852 je Bistrica odplavila mlin in hišo, ki sta stala v bližini sedaj hiše Fužine št. 8.

S KAMERO NA DNEVU NARODNIH NOŠ

VESELO V KAM- NIK...

Ponosno so jezdili konjeniki na čelu dolgega sprevoda narodnih noš

Slavonski pesalci iz Požege so bili letos prvič naši gostje.

Toplo pozdravljeni v Kamniku! Dobrodošlica predsednika TD Kamnik in organizatorja te edinstvene prireditve dr. Svetozarja Frantarja

Jedi na žaru ne bo zmanjkalo, je dejal kuhar, ki je imel ves večer dela čez glavo

Stari znarci in novi prijatelji so se na zapriškem hribu veselili še pozno v noč...

Z OBISKA V LJUDSKI KNJIŽNICI KAMNIK

Ljudska knjižnica obstaja v Kamniku že od leta 1949. Od tedaj do danes se je v njej že marsikaj spremenilo. Tovariš profesor Srečko Zabrič, ki knjižnico zelo uspešno vodi že sedem let, mi je rad povedal, kar me je zanimalo.

Najprej nekaj števil. Knjižnica vsebuje približno 16.000 knjig, največ leposlovnih, ostalo so strokovne knjige in revije. Trenutno je vpisanih okoli 3000 bralcev. Letno se jih zvrsti 7000 do 8000 in si izposodijo približno 19.500 knjig. Največ je mladine: okoli 60%.

Knjižnica nabavlja knjige in revije pri vseh slovenskih založbah. Za srbohrvaške in tuje jezične knjige ni sredstev, čeprav bi jih strokovni oddelek še posebno potreboval. Imajo sicer nekaj angleških knjig, ki so jih dobili večinoma kot darilo od konzulata v Zagrebu, vendar je to res odločno premalo. Letos je bila v Kamniku ustanovljena kulturna skupnost, ki bo knjižnici lahko zagotovila več sredstev, kot jih je ta doslej mogla dobiti iz občinskega proračuna.

Zanimalo me je, ali knjižnica zadostuje potrebam. Profesor Zabrič: „Mestnim – da, občinskim pa nikakor ne. Dobro bi bilo ustanoviti tri ali štiri močne področne knjižnice v Tuhinju, Stahovici, Komendi in na Duplici. Vse bi bile podružnice matične knjižnice v Kamniku, ki bi skrbela tudi za nabavo knjig in sprejemanje uslužbencev.“

„Prostori kar ustrezajo. Sicer so razdrobljeni, vendar to omogoča oddelečno razpo-

reditev. V načrtu imamo tri nove prostore v pritličju, kamor se bo preselil pionirski oddelek. Tako bomo dobili več prostora za beletristiko, namenjeno odraslim in starejši mladini. Pritličje bi potem uporabljali tudi za različne kulturne prireditve, kot so razstave, literarni večeri ipd., ki bi jih pripravljali predvsem mladi ustvarjalci. Radi bi uredili še čitalnico na prostem, vendar je ta načrt že dvakrat padel v vodo.“

Po uresničitvi teh načrtov pa bodo težave z osebjem, katerega pomanjkanje je čuti že zdaj. Letos si niso upali namestiti nikogar več, predvsem zaradi pomanjkanja sredstev. Drugo leto bo to neobhodno potrebno. Na vprašanje, ali knjižničarjev pri nas primanjkuje, mi je tovariš profesor odgovoril takole: „Pravzaprav ne. Iz kamniškega področja se je za kombinacijo slavistika – knjižničarstvo odločilo precej študentov. Je pa vprašanje odziva, saj vsakogar mika delo v večji knjižnici, kot je naša.“

Že prej sem omenil oddelečno razporeditev. Kamniška knjižnica ima več oddelkov: strokovni in revijski oddelek, čitalnico, največ prostora pa obsega leposlovna literatura z oddelkom za pionirje ter starejšo mladino in odrasle.

Strokovna knjižnica ima 2000 do 2500 knjig in je sorazmerno dobro obiskana. Največ bralcev ima seveda med študirajočo mladino in prosvetnimi delavci. Tu lahko najdete knjige z različnih področij, kot so zgodovina,

zemljepis, filozofija, psihologija, zdravstvo, matematika, fizika idr. Zaradi pomanjkanja prostora je literatura za slaviste v leposlovnem oddelku. Prav v strokovnem oddelku je najbolj občutno pomanjkanje tuje jezične literature.

V revijskem oddelku je na voljo približno isto število izvodov. Knjižnica naroča 56 revij in časopisov, seveda spet samo slovenskih.

Čitalnica je komaj zadovoljivo obiskana. V začetku leta je bil menda pravi naval, a je navdušenje hitro splahnelo. „Z dejstvom, da imamo poprečno enega obiskovalca dnevno, včasih ni celo nikogar, nikakor nismo zadovoljni,“ je povedal profesor Zabrič.

Seveda največ obiska beleži leposlovni oddelek. „Tovariš profesor, kaj ljudje najraje berejo?“

„Najbolj priljubljene so izrazito družabne knjige. Večina teh je srednje kakovosti, s tako imenovanim happy endom. Radi pa imajo tudi biografska in zgodovinska dela. Sicer pa je izbira odvisna od starosti in izobrazbe. Mladina rada sprejema tudi sodobne slovenske avtorje, medtem ko so starejši do njih precej skeptični. Pri mladih se pozna tudi pritisk ali mentorstvo šole, kakor pač kdo to jemlje. Vendar pa jih mika to, da si knjige sami izbirajo. No, včasih je treba kakšno delo tudi odsvetovati, toda človek, ki veliko bere, si sčasoma sam izšola okus. Zenske berejo večinoma družabna dela, moški segajo po poljubno

strokovnih. Seveda so tudi izjeme. Značilno pa je, da je med našimi rednimi obiskovalci večina žensk.“

V knjižnici je tudi oddelek za najmlajše. Profesor Zabrič meni, da je treba že cicibane navajati k ljubezni do knjige. „Tisti, ki so že kot malečki zahajali v knjižnico, običajno postanejo naši redni obiskovalci. Največ berejo kot pionirji in dijaki srednjih šol, ko pa odidejo med študente, se vedno redkeje oglašajo.“

Kot so različni ljudje, tako je različen tudi njihov odnos do knjig. Tak je bil tudi profesorjev odgovor na moje vprašanje, ali ljudje pazijo na knjige. „Seveda pa je tudi obraba velika. Posebno pri mladinskih knjigah so težave z vezavo, ki je precej krhka. Bralci knjige še dovolj redno vračajo. Včasih se sicer zatakne, zlasti pri obveznih čtivih, za kar pa je pogosto krivo tudi pomanjkanje knjig. Vsako bi morali imeti vsaj v treh ali štirih izvodih. Sicer pa moram reči, da je šolska mladina najbolj disciplinirana od vseh naših obiskovalcev.“

„Tovariš profesor, kaj bi hoteli povedati ljubiteljem knjig, kaj tistim ki bi to šele morali postati?“

„Predvsem bi rad, da bi se povečal obisk v knjižnici, saj glede nanj ljudje premalo berejo. Želim si, da bi mogli ustreči željam vseh bralcev, čeprav je to težko, včasih celo nemogoče.“

Tovarišu profesorju Zabriču se za odgovore najlepše zahvaljujem in se pridružujem njegovim željam.

MOJCA ZALOŽNIK

STO LET STARA PESEM O NEVELJSKEM JEZERU

Balado o neveljskem jezeru je po narodni bajki napisal pisatelj Josip Ogrinc iz Podgorja pri Kamniku. Objavil jo je almanah – zbirka povesti in pesmi – „Pomladansko cvetje“ v Trstu leta 1871, torej točno pred sto leti. Bergantova gora, ki jo imenuje pesnik, je bil takrat običajen naziv za današnji Stari grad z razvalinami.

IZTEKLO JEZERO

Josip Ogrinc

Zakaj li v Nevljah vsaki popoldan tri zvoni?
Zakaj pač tako žalo takrat se zvon glasi?
Pravljica starodavna pripoveduje kaj
da tod reči se čudnih godilo je nekdanj.

Nevaljska vsa ravnina, pa velik del Mekin,
in kar je tam nižave ter bližnih še dolin:
To vse je nekdanj bilo globoko, temno dno,
Nad katerim pač je stalo široko jezero.

Bergantove od gore do malega gradu
ni Bistrica imela današnjega žlebu;
Ali stal mogočno skalnat je med obema jez,
le penast slap poganjal iz jezera je čez.

Na malem gradu bival pa bogat je graščak,
na starem njemu sosed, bil pač je siromak.
Ta gori imel je sina, on doli hčer mlado,
kot krotko golobico, nedolžno in ljubo.

In zgodilo se je, da – Bog ve, kako in kje? –
Ta mlada sta človeka ljubiti jela se.
In pač gotovo bil bi iz nju prav srečen par,
da ni že tudi takrat zakonov sklepal dnar!

Ker glej, graščak bogati, ko to je izvedel bil,
majal je čudno z glavo, ter hčeri se grozil:
Kaj misliš dete moje, da tega ljubiti greš?
Kdor mernik zlatov nima, ne bo moj zet, da veš!

Mladeniču pa z gore to ne podre serca:
Ljubezen prava okovov nobenih ne pozna!
Po noči toraj hodi zdaj v vas na mali grad,
predragi zagotavljat kako ima jo rad!

In priča tihe sreče ljubečih se ljudi,
nju nežnega šepeta pa sladkih besedi;
le valjčki v jezeru šumljajo med sabo
in mečejo se ribe vesle nad vodo.

Tako tam doživita že blizo let' in dan,
Kot da je njima ta čas le kak prijeten san,
Ljubečima se iskreno pa čisto in zvesto:
Čez konca njune sreče – da nikdar ga ne bo!

Ali glej, enkrat je pozno, ko hči graščakova
Tik jezera po bregu samo pohajkova,
Pa proti njej po vodi doprivesla junak,
Zapelje čolnič h kraju, ter skoči k njej na tlak.

Nad jezerom utrga se hudourni oblak;
Od vseh strani potoci, in piš prihruje tak,
Da zburjeni valovi divjajo sem ter tja,
Da jezera oklep se kar maja notri v tla.

In tisti mah razpoči se kamniti jez,
In jezera vsa voda srdito plane vmes:
Pa trga pred seboj vse, pa vre naprej lijak.
Dotle, da čoln z nevsto se vanj prekucne znak!

Tako je sreča sladka po vodi splavala,
In jezero zatorej izteklo se do dna.
Pri narodu na nju le spomin se je otel,
Dokler le ob treh popoldan bo v Nevljah zvonec pel!

INDUSTRIJA POHIŠTVA

STOL Kamnik

priporoča svoje izdelke

Izdelujemo razne vrste kompletne pisarniške opreme za sodobno pisarniško poslovanje, vse vrste kvalitetnega sedežnega pohištva, klubskih, restavracijskih, jedilnih garnitur in kino foteljev

RAZSTAVA FRESK IZ SLAVONSKE POŽEGE

Ob dnevu narodnih noš in Karavane delavske solidarnosti 1971 so v kamniškem Muzeju odprli razstavo starih fresk, ki so jih restavrirali v slavonskopožeških cerkvah. Zanimiva razstava prikazuje tudi postopke, ki so jih morali opraviti pri odkrivanju teh pomembnih umetnin.

Ob otvoritvi razstave je poleg predstavnikov Muzeja iz Požege sodelovala tudi njihova folklorna skupina, ki je nastopila ob Dnevu narodnih noš v Kamniku.

Dogovorili so se, da bo kamniški Muzej z nekaterimi pomembnejšimi eksponati iz svoje zbirke v kratkem gostoval v Požegi.

S..

MLADI ZGODOVINARJI IZ STRANJ OB 30-LETNICI VSTAJE

VSTAJA V DOMAČEM KRAJU 2

NEMCI V STRANJAH

Teden dni po zlomu stare Jugoslavije so se Nemci pojavili tudi v Stranjah. Zasedli so občinski urad, namestili svoje orožnike in vojaštvo. Učitelje je skrbelo, kaj bo z mladino, kajti kmetje in delavci so se skoraj vsi veselili prihoda Nemcev, saj o njihovih zverinstvih, ki so jih počenjali drugod po svetu, niso vedeli. A to mišljenje je trajalo le kratek čas. Nemci so začeli takoj zelo ostro postopati z ljudmi. Po eni strani je bilo to dobro, saj so le tako ljudje lahko spoznali, kakšni so. Zedinili so se v odpor in še danes ponosno pripovedujejo, da ni bilo izdajalcev med njimi.

Prva žrtev Nemcev je bil veroučitelj Janez Langerholz, ki so ga med veroukom vrgli iz šole, kmalu za tem pa izgnali. Župnišče so izropali, vse, kar je bilo v njem vrednega pa odpeljali.

8. maja 1941 so prišli v šolo vojaki in zahtevali, da slovenski učitelji takoj prenehajo s poukom in da takoj zapuste šolske prostore. Komaj so učitelji utegnili pobrati svoje stvari, so že Nemci zapečatili vsa vrata. Učitelji so ostali na cesti.

ZAČETKI VSTAJE NA GORENJSKEM

Na Gorenjskem so bili spričo nemškega začetnega terorja in močnih partijskih organizacij najboljši pogoji za začetek oborožene vstaje. Že do 22. junija so bile pri vseh okrožnih komitejih ustanovljene vojaške komisije, zelo zgodnji okupatorjev teror je povzročil nastanek vrste ilegalnih skupinic, sestavljenih predvsem iz komunistov, ki so se zadrževale pod Stolom, na Mežakliji, nad Nomenjem, Kuplenikom in Kropo ter nad Tržičem in pod Storžičem. Tudi v kamniškem okrožju so nastajale takšne skupine v okolici Mengša, Domžal, Duplice, Radomelj in Šmarne gore. Prva naloga je bila torej za gorenjske komuniste ta, da iz teh ilegalnih, med seboj nepovezanih edinic, organizirajo jedro bodočih partizanskih čet in da istočasno izvedejo mobilizacijo novih prostovoljcev. Prav o tem je na primer sklepala kmalu po 22. juniju vojna komisija kamniškega in kranjskega okrožja, in sicer na sestanku na Kokrici in na Gozdu nad Stranjami.

Sredi julija je bilo na sestanku Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet sklenjeno, naj se preide iz priprav v dejansko oboroženo vstajo. Te direktive je prinesel na Gorenjsko član Glavnega poveljstva in instruktor pri CK KPS Stane Žagar, in jih gorenjskim vodilnim komunistom pojasnil na dveh sestankih, 17. in 20. julija na Jelovici. Na teh sestankih je bilo sklenjeno: 1. da se oborožena vstaja prične čimprej, 2. določi se vodstvo vstaje za jeseniško, kranjsko in kamniško okrožje, 3. da se organizira jeseniška četa iz ilegalnih skupin na Mežakliji in pod Stolom, jelovska, kranjska ter tržiška četa in se formira iz vseh teh čet Gorenjski bataljon, ki bo vodil dejavnost teh čet. Po drugi verziji je bilo na teh sestankih sklenjeno, da se organizirata dva bataljona.

Najbolj je bilo razgibano kamniško okrožje. Tod so se konec junija začeli zbirati komunisti na Rašici in Dobnem in do 27. julija je obstajalo že pet borbenih skupin: Kamniška, Dupliška, Radomeljska, Mengeška in Domžalska. Značilnost teh gorenjskih priprav na oboroženo vstajo je hitro združevanje doslej razkropljenih ilegalnih skupin, zaprisega prvih čet in združevanje teh čet v bataljone ter skrbna izdelava načrtov za prve

akcije po direktivah, danih na Jelovici. Pri vseh teh pripravah prednjačijo zopet partizani v kamniškem okrožju, kjer je 22. julija 1941 na osnovi predhodnih priprav in naredb Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet izvršena prva partizanska akcija. Ta prva akcija — strelji rašičkih partizanov 22. julija v Tacnu, so signal za ljudsko vstajo ne samo na Gorenjskem, temveč v vsej Sloveniji in zato praznujemo 22. julij kot dan začetka oborožene vstaje. Po teh streljih v Tacnu je 25. julija sklenjeno na sestanku Vojnega komiteja kamniškega okrožja pri Volčjem potoku, da se iz partizanskih edinic formira kamniški partizanski bataljon in da se v vsem okraju dvigne vstaja v noči od 27. na 28. julij. Vse skupine, razen Kamniške, kjer je bila posredi izdaja, so svojo nalogo v tej noči dobro izvršile in okupator si je tisto noč dobro zapomnil. Porušeni so bili mostovi in cestni nasipi, uničene telefonske napeljave itd. Komandant žandarmerijskega okraja Kamnik je poročal 29. julija svojim nadrejenim, da je politični položaj v okraju slab in da se je 27. julija začelo uporniško gibanje — sabotaže, ropi, napadi na varnostne organe in folksdojčertje — katero ne sestavljajo samo komunisti, temveč tudi nacionalisti. Dalje je poročal, da je to uporno gibanje zajelo občine Kamnik, Homec, Radomlje, Domžale, Mengeš, Trzin, Ihan, Dob in Moravče.

VSTAJA V DOMAČEM KRAJU

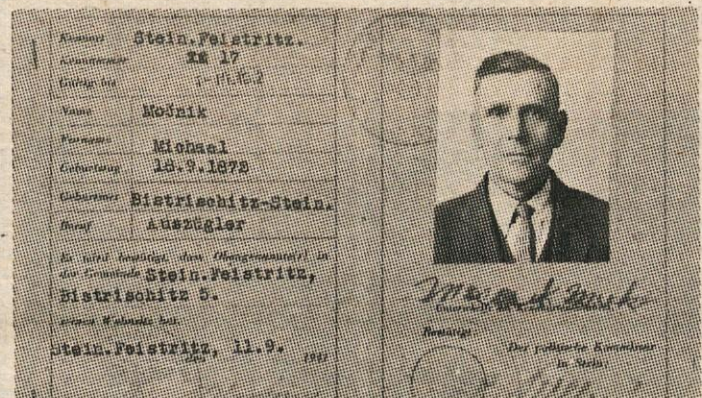
Franc Podstudenšek-Rok, nam je povedal: „Kakor v drugih krajih na Kamniškem, tako je bilo tudi v Črni leta 1941 čutiti dejavnost komunistične partije in vojnega komiteja v pripravah na oboroženi odpor proti okupatorju. Prvi sestanek s članom Vojnega komiteja Romanom Potočnikom je bil 17. junija 1941 v Potoškem gozdu na zahodni strani za reko Črno, kakih 300 m od mostu. Tam smo se prvič sešli: Karol Logar iz rudnika kaolina v Črni, rudarja Franc Žagar, Karlo Logar, Janez Sušnik ml., čevljar Jože Vider in jaz. Povečini smo se poznali med seboj in smo torej vedeli, komu lahko zaupamo. Na sestanek so prišli vsi povabljeni — bil je zelo lep, topel večer, čakali smo le še na Romana Potočnika. Kar zaslišimo dogovorjeni znak, tri zvižge. Pogovor je utihnil. Odgovorili smo z našim znakom. Tako smo se sešli. Roman Potočnik je pozdravil: „Delu čast!“ mi pa smo odgovorili: „In oblast!“ Govoril nam je o namerah Hitlerjevskega režima, o tem, kako se pojavljajo prvi izdajalci in da bo v odgovor na okupatorjeve namere treba začeti s pripravami na oborožen boj. S pripravami in akcijami je treba začeti takoj, in sicer: pri vsakem delu, ki koristi ciljem okupatorjevega režima, s sabotažami, z napisanimi parolami itd. Take parole so se brž zatem pojavile v večjih krajih in na vidnih mestih. Tretja naloga je bila zbrati orožje, strelivo in ostali vojni material. Roman Potočnik je razložil več važnih nalog, ki jih je dobil Vojni komitej okrožja po proglasu KPS meseca aprila 1941, nato pa nam svetoval, kako naj se tega lotimo v Črni. Ura se je kmalu nagnila čez polnoč, toda nam se ni mudilo, ker nas je Romanova beseda hrabrila in nam vlivala zaupanje v lastne moči.

Priprave so potlej tekle ne glede na to, da so se mnogi tovariši ustrašili okupatorjevega terorja in odnehali. K pripravam za sabotažne akcije smo pritegnili številne nove tovariše, zbrali veliko

razstreliva, minerskega materiala in orožja za obrambo pri akciji. V noči med 27. in 28. julijem so na cesti Kamnik—Gornji grad zagrmel močne detonacije, od katerih je odmevala vsa dolina. Porušena je bila cesta v Pirčevih ridah v Črni, zaminirana sta bila tudi Potoški in Laniškov most. Oba omenjena mosta vodita preko Črne in vežeta cesto, ki pelje v smeri Kamnik—Gornji grad. Izpod Črničva je bila v serpentinah zaseka preko ceste, na cesto pa navaljene velike skale. To je bil jasen, odločen in nedvoumen odgovor nemški fašistični oblasti, da prebivalstvo ne mara Nemcev in da se odločno upira germanizaciji.

Če hočemo doumeti razplet medvojnih dogodkov v Črni in drugih krajih kamniškega področja, bomo vzroke in pojasnilo našli v večletni politični borbi s starim buržoaznim režimom, v stavkah in demonstracijah proti draginji, odpušcanju delavcev in podobno. V večletnem intenzivnem delu s proletariatom je Komunistična partija pod vodstvom Toma Brejca-Pavla in Šturma na Kamniškem ustvarila jedro zanesljivih moč, ki so tudi leta 1941 bili v prvih vrstah, ker so dali pobudo za ustanovitev Vojnega komiteja. Vso težo priprav za oborožen upor so nosili: Roman Potočnik, Stane Žirovnik, Alojz Kebe, Vlasta Jakob Molk, Štefan Gruden, Marjan Dermastia, Alojz Bergant, Franc Poznik, Rozi Sitar in drugi.

(Se nadaljuje)

NEMCI SO DALI NAŠIM LJUDEM OSEBNE IZKAZNICE, KI PA NISO BILE ENAKE. ŽE PO NJIH SE JE DALO PREPOZNAVATI „NEVARNE“ LJUDI.

IZ NAŠIH KRAJEVNIH ORGANIZACIJ SZDL

KAMNIŠKA BISTRICA

Na 1. seji novega odbora krajevne organizacije SZDL so za predsednika izvolili Slavka Stablaja, ravnatelja osnovne šole v Stranjah. Pričakujejo, da bo novo vodstvo krajevne organizacije poživilo delo organizacij in društev na območju te krajevne skupnosti. Dogovorili so se, da bodo sodelovali pri izdelavi programa Turističnega društva, ki naj bi spet obnovilo znano turistično prireditev Pastirski praznik na Veliki planini.

Odborniki SZDL se bodo zavzeli za hitrejšo reševanje nekaterih perečih problemov na področju krajevne skupnosti. Med problemi, ki jih bo treba najprej rešiti je predvsem gradnja sodobne trgovine, ki jo v Stahovici in okoliških vaseh zelo potrebujejo.

KRIŽ

Odbor krajevne organizacije SZDL je razpravjal o gradnji asfaltirane ceste Križ—Komenda. Ugotovili so, da je nabiralna akcija med občani uspela, čeprav so ponekod naleteli na težave prav pri tistih ljudeh, ki imajo največje dohodke. Odbor krajevne organizacije je sklenil ob zaključku akcije objaviti spisek prispevkov občanov. Na seji so razpravljali tudi o odnosih nekaterih posameznikov do gradnje te ceste. Ponekod je namreč treba posekati razne žive meje in podobno, kar zahteva varen promet. Ker je želja večine občanov, da bi bila ta cesta čim prej urejena, posamezniki ne bi smeli ovirati zastavljenih načrtov.

VOVČJI POTOK

Odbor krajevne organizacije SZDL je evidencialno možne kandidate za občinske odbornike, ki bodo prišli v poštev ob volitvah leta 1973. Predlagali so Vinka Zebovca, kmeta iz Rudnika in Franca Slugo, kmeta iz Volčjega potoka. Odborniki so bili mnenja, naj bi na prihodnjih volitvah kandidiral tudi kandidat z območja Rudnika, saj ta znana partizanska vas že nekaj let ni imela odbornika v občinski skupščini.

Predlagajo, da bi razmislili tudi o tem, da bi krajevne skupnosti Vranja peč in Volčji potok imeli vsaka svojega odbornika. Menijo namreč, da se odbornik bodisi iz ene ali druge krajevne skupnosti, težko vključi v delo in razmere drugega kraja, saj sta obe krajevni skupnosti precej oddaljeni.

Na seji so govorili tudi o želji občanov, da bi skozi vas, sedaj ko je cesta asfaltirana, vozil tudi avtobus. Ta predlog so že sporočili avtobusnemu podjetju, vendar doslej še niso dobili odgovora. Občani menijo, da bi avtobus, ki pelje skozi Radomlje, peljal namesto proti Preserjem, skozi Volčji potok in na Duplenco. Avtobusno zvezo z Volčjim potokom bi zlasti v sobotah in nedeljah pozdravili tudi številni obiskovalci Arboretuma, ki nimajo lastnih avtomobilov.

ČRNA KAOLIN

Na pobudo odbora krajevne organizacije SZDL Črna kaolin je bil

lina. Na sestanek so povabili tudi zastopnika Stanovanjskega podjetja v Kamniku, ki gospodarji z zgradbami v rudniškem naselju, vendar se vabilu ni nihče odzval.

V zadnjem času, še posebno pa v sušnih obdobjih, prebivalci tega naselja čutijo precejšnje pomanjkanje vode. V razpravi so govorili o več možnih rešitvah in se končno odločili, da bodo iz leta v leto se ponavljajočemu pomanjkanju vode napravili konec le na ta način, če bodo pripeljali vodo iz izvira „Somesča“ v rezervoar Rudnika. Seveda pa bodo za to potrebna sredstva, ki naj bi jih prispevali predvsem Rudnik kaolina, krajevna skupnost Črna in Stanovanjsko podjetje Kamnik. Uporabniki vode pa so se obvezali, da bodo s prostovoljnimi delovi izkopal rove za cevi. Imenovali so tudi tričlanski odbor, v katerem so: Roman Žagar, Stane Osolnik in Franc Grkman. Predsedniku krajevne skupnosti so naročili, naj takoj skliče omenjene investitorje, da bo zadeva čimprej rešena.

Kamniška kronika

POROKE:

Alojz BURGAR iz Cerklj. Dobreve, delavec, star 27 let in Frančiška BRNOT iz Mekinj, gospodinja, stara 31 let — Miroslav ČIMŽAR iz Županjih njiv, orodjar, star 25 let in Milena MALI iz Mekinj, dijakinja, stara 20 let — Jernej Hribar iz Kamnika, avtomobilnik, star 21 let in Cirila Golob iz Jeranovega, šivilja, stara 19 let — Srečko Janel iz Zirovnice, zidar, star 42 let in Ivanka LEGAT iz Jesenic, uslužbenka, stara 32 let — Rajmund KOŠNIK iz Senčurja, delavec, star 28 let in Danijela KERK iz Gmajnice, delavka, stara 23 let — Janez Leban iz Godiča, sprevednik, star 25 let in Milena VEROVŠEK iz Godiča, delavka, stara 26 let — Anton MAJČEN iz Lukavci — Ljutomer, delavec LM, star 25 let in Ivana VRHOVNIK, delavka, stara 19 let — Miroslav PETEK iz Mekinj, mizar, star 28 let in Zdenka PETACI iz Mekinj, uslužbenka, stara 20 let — Mihael PROSEN iz Kamnika, strok. učitelj, star 26 let in Viktorija POPIT iz Duplice, strok. učiteljica, stara 22 let — Anton SPRUK iz Gozda, delavec, star 25 let in Mihaela KUCHAR iz Krivčevega, delavka, stara 23 let — Martin STEINER iz Celja, učitelj, star 28 let in Zlatka STEINER iz Celja, uslužbenka, stara 24 let — Ciril STRGAR iz Komende, gradb. tehnik, star 23 let in Štefka JUHANT iz Komend. Dobreve, delavka, stara 22 let.

SMRTI:

Vincenc LAKNER iz Vrhpolja, vrtnar, star 83 let — Miha LEBAN iz Podloma, inv. upok., star 52 let — Marko KONČILJA iz Zg. Tuhi-nja, kmet, delavec, star 23 let — Ana KOPITAR iz Most, kmetica, stara 67 let — Frančiška KORBAR iz Klanca, preužitkarica, stara 79 let — Angela KOŽELJ iz Mlake, gospodinja, stara 74 let — Ana MARIN iz Komende, gospodinja, stara 60 let.

Nove knjige

BEG Z MORIŠČA

Jože Vidic, znan dopisnik Glasa, Dnevnika in „TV-15“ je letos za svojo prvo knjigo Beg z morišča dobil Kajuhovo nagrado. V knjigi je v reportažni obliki objavljeno 41 resničnih partizanskih dogodkov z Gorenjske. Več kot je zbiral gradivo in v vztrajnih razgovorih s pričami prepričljivo razkril nekatera dogajanja, ki doslej še niso bila tako skrbno opisana.

V prvi zgodbi Beg z morišča pripoveduje o talcu, ki je 1942. leta pobegnil z morišča v Mostah pri Zirovnici. Pretresljive so zgodbe v knjigi: Skrivnost smrt Staneta Sekardije, Smrt kurirjev na Zabreški planini, Na ukaz gestapa partizanov, Prešernova Vrba med NOB, Kaj se je zgodilo na Kraljevem polju Samomorilec pripoveduje, Truplo ob progi, Atentat na Lukmana, Obsojen na giljotino, Poskus upora v begunjskem zaporu, Akcija za rešitev ranjenih partizanov iz golniške bolnišnice, Zivljenje in smrt Julija Ocepka iz Volčjega potoka, poleg tega pa so v knjigi opisani zadnji trenutki življenja kamniškega zdravnika dr. Julija Polca in še več drugih zanimivih zgodb.

V knjigi je na 470 straneh objavljenih 136 fotografij padlih in živih borcev ter drugih dokumentov. Cena knjige je 92 din in jo lahko dobite v vsaki knjigarnah. Lahko pa jo tudi naročite na navadni dopisnici na naslov: Zavod Borec, 61000 Ljubljana, Beethovnova 10.

ZLATA POROKA POD KAMNIŠKIMI PLANINAMI

V Črni nad Kamnikom sta v krogu številne družine praznovala zlato poroko Franc in Marjeta Romšak. Zlatoporočenec je doma iz vasi Žaga, kjer se je rodil 8. novembra 1895. 1. avgusta 1921 sta se vzela s Kuharjevo Marjeto iz sosednje vasi Krivčevo, ki je prav takrat dopolnila 21 let.

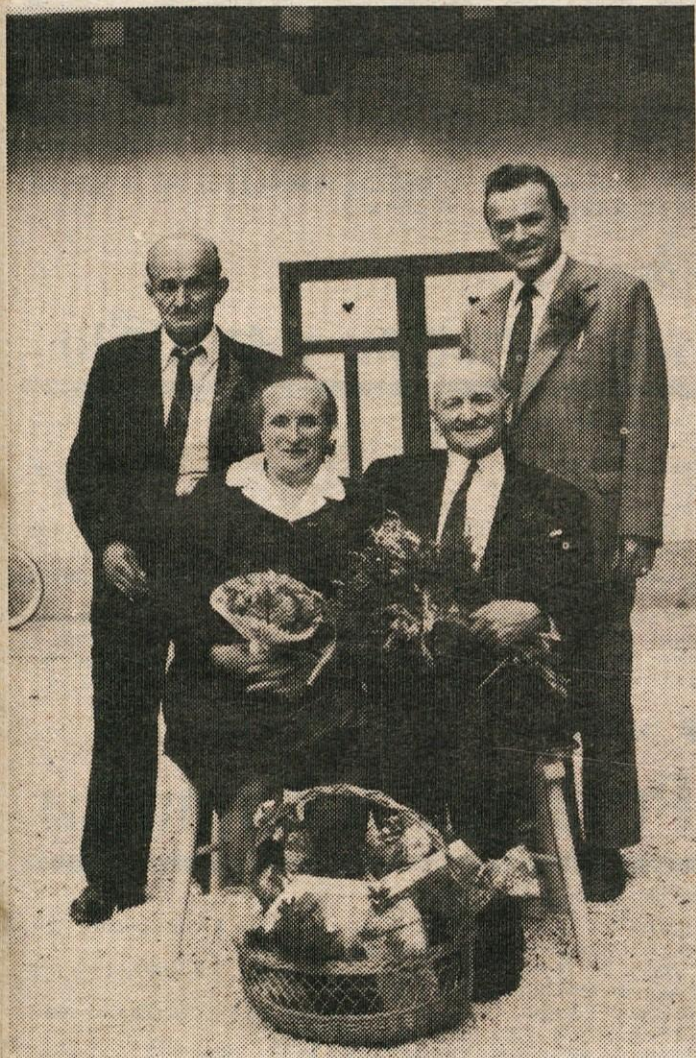
Mlademu paru v zakonu

ni bilo poslano z rožicami, saj je moral mož trdo delati, da je preživel številno družino, ki se je vsako leto povečala za novega člana. V prvih 13 letih zakona se je Romšakovima rodilo 12 otrok. Oče Franc je bil najprej zaposlen na domačiji pri Jurčku, od leta 1929 pa je delal kot kopač v rudniku kaolina, kjer je 20. sep-

tembra 1932 doživel težko nesrečo, zaradi katere je postal 40 odstotni invalid. Zemeljski vdor ga je v rovu zasul do pasu in mu dvakrat zlomil desno nogo. Ko je okreval, je delal pri trgovcu Jožetu Petku v Črni, od leta 1938 naprej pa v smodnišnici v Kamniku. Po osvoboditvi si je omislil lastno žago v domačem kraju in ko je leta 1960 vrnil obrtno dovoljenje, sta bila z ženo že rešena skrbi za družino, saj so bili vsi otroci, 4 sinovi in 5 hčera že osnovali svoje družine.

Ob zlati poroki roditeljev so se zbrali v Krivčevem št. 1 vsi otroci s 27 vnuki in tremi pravnuki, ki so slavljenecema v največje veselje. Vesela sta, da sta dočkala redko slavlje pri tako dobrem zdravju in da so vsi otroci dobro preskrbljeni, Jurij je drž. lovec v Kamniški Bistrici, Francka je poročena v Lučah v Savinjski dolini, Marija, Pavla in Slava so zaposlene v kamniških tovarnah, Terezija pa v Ljubljani. Trije sinovi so sodelovali v NOB, od koder so se vsi srečno vrnili, le Blaž trpi za posledicami vojnih naporov, saj je že 14 let star odšel v partizane.

Najbolj žalosten dogodek v življenju zlatoporočencev je bila smrt sina Florjana, ki je na paši, 9 let star, tekel z odprtim nožem, pa se mu je pri nesrečnem padcu nožovo rezilo zasadilo naravnost v srce. Za najsrečnejši dan v življenju pa menita jubilanta, da je trenutek, ko sta pred matičarjem v Kamniku ponovno po 50 letih potrdila zakonsko zvezo. Želimo jima še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

Zlatoporočenca s pričami

Prihodnjič nas bo več

V okviru praznovanj občinskega praznika je občinska konferenca ZMS Kamnik 25. 7. 1971 organizirala tekmovanje v orientacijskem teku.

Na približno 3.500 m dolgi progi se je v tej pestri in zanimivi tekmovalni zvrsti pomerilo več ekip, predvsem iz vrst tabornikov. Ekipa so startale pred

spomenikom Mlakarja in Miklavčiča za tovarno Titan in so se med potjo do cilja, na Starem gradu morale poleg ostalih nalog pomeriti tudi v metanju na koš in streljanju z zračno puško.

V končni razvrstitvi je največ točk prejela ekipa čete Bistriških gamsov iz Kamnika. Naj-

bolje uvrščeni ekipi je pokal „27. julija“ podelil predsednik občinske konference ZMS Kamnik Vojko Poljanšek.

Po končanem tekmovanju smo iz razgovora s tekmujočimi slišali, da si takih in podobnih tekmovanj žele še več, s še številnejšo udeležbo.

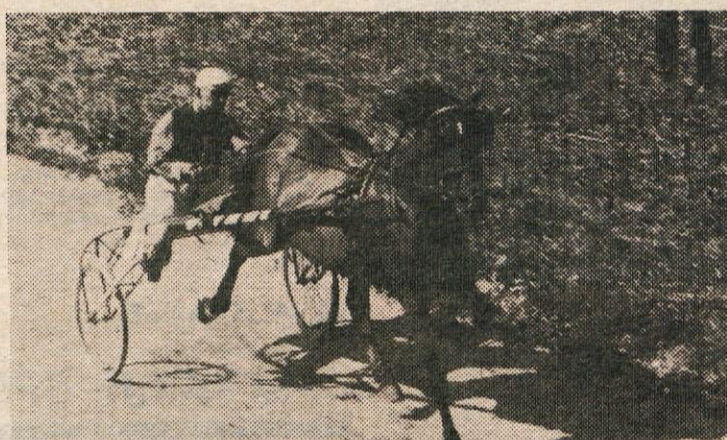
V. P.

VAVPOTIČEVA ULICA

Zadnje vrzel med domala strnjanim zazidanim prostorom na Zapriskem polju so predstavljale Benkovičeve njive. Letos so tudi tu zastavili zidavo petih dvojčkov, ki bodo predstavljali Vavpotičevo ulico, imenovano po slikarju Ivanu Vavpetiču. Pravokotno na njeni pa je v ozadju Vramšakova ulica, imenovana po Cirilu Vremšaku, zaslužnem pevovodji „Lira“. V avgustu so marljivi graditelji spravili vse hiše pod streho, kakor kaže naš pogled z Ljubljanske ceste. Dovož v Vavpotičevo ulico bo s Kranjske ceste. Upamo, da bomo že ob letu pozdravili stanovalce pod lastno streho.

Konjske dirke v Komendi

JANKO JUHANT s svojim Leonom pred ciljno črto: odlično drugo mesto.

Zadnje nedeljo v avgustu so prizadevni komenški ljubitelji konjskega športa spet organizirali tradicionalne konjske dirke na hipodromu v Komendi. V lepem sončnem vremenu se je te zanimive prireditve udeležilo preko 3000 gledalcev iz vse Slovenije.

V devetih dirkah je nastopilo okoli 60 konj iz konjskih klubov Ljutomer, Maribor, Ljubljana in Komenda. Med najbolj privlačnimi je bil „četrti tek krožne dirke Slovenije“, ki šteje za prvenstvo Slovenije. V tej dirki je zmagala Labinka z voznikom Konradom Hojsom iz Ljubljane, druga je bila Nanka (Slavič Jože, Ljutomer) in tretja Felna (voznik Lesjak Miha, Maribor).

V prvi dirki pod pokroviteljstvom Koteks-Tobusa za tri do dvanajst letne kasače je na progi 2000 m zmagal Pikola z voznikom Bolkovič Antonom iz Ljubljane, odlično drugo mesto je zasedel Leon II z domačinom Jankom Juhantom in tretje mesto Felna z voznico Lesjak Mijo iz Maribora.

Gledalce je zelo pritegnila tudi enovprežna vožnja za kmečke konje v kateri so nastopili kmečki delovni konji last članov konjeniškega kluba Komenda. Prvi je bil Muro z voznikom Janezom Kalanom, drugi Mišo, voznik Rudi Puhar in tretji Pubi voznik Janez Drinovc, vsi iz Komende.

V dvovprežni dirki za tri do dvanajstletne kasače na 2000 m sta zmagala Nazir in Labinka na vajetih Matevža Krušiča iz Ljubljane, drugo mesto sta zasedla Pikolo in Erika voznika Borisa Pirkoviča iz Ljubljane, na tretje mesto pa sta se uvrstila

Turan in Merinko na vajetih domačina Franca Sršena.

MED KROŽNO DIRKO ZA SLOVENSKO PRVENSTVO: NAJBOLJ NAPETA DIRKA

SREČANJA OB DELU

CESTAR JOŽE

Tuhinjska dolina je bila med vojno partizanska dolina. Spomladi in poleti 1944 so bili razen iz Šmartnega vrženi Nemci iz vseh postojank v dolini. Kljub temu, kot se spomnim, smo Šmartno obkolili in napadali s dvema brigadama, osrednje postojanke pa ni bilo moč osvojiti, ker je bil sovražnik preveč utrjen. Tretji dan pa so jim prišli na pomoč še z letali in tanki. Kasno, pa vendar sem šel po dolgem času zopet pogledat to dolino. Pravzaprav je od rok samo zato, ker skozi njo po vsej dolžini še ni asfalta. Od Kamnika do Šmartnega je že. To se tudi na zunaj pozna. V tem delu je namreč več novih hiš, drugod pa so v glavnem le stare. No, nekatere tudi že obnovljene. Pred Motnikom sem na polju zagledal Franca Rugeljina in njegovo življenjsko spremljevalko Pavlo, ki sta okopavala in plela korenje ter pesu.

Na moje vprašanje, kako gre, je dejal:

„Se kar! Odkar je v Motniku velika mizarska delavnica, ki izdeluje embalažo, se je dosti izboljšalo. Poleg zemlje je še plača, pa že gre!“ Od Motnika naprej proti Kamniku sem srečal cestarja Jožeta. „Sem primožnik“, se je predstavil! Tudi jaz sem bil v partizanih. Sedaj sem cestar. Zadolžen sem. Štirje smo od „meje“ s Štajersko do Kamnika. Seveda vsak v svojem rajonu!“ „Za družbo imam Dimka“ je pokazal na psa. „Veste, doma mu je dolgčas, ker sta dopoldne oba gospodarja v službi, pa se mi je pridružil. Tako si sedaj ob meni krajša čas, jaz ga pa tudi rad

vidim, da nisem sam. Prometa ni veliko. Kak tovarnjak pripelje in pa domačini, ki imajo vozila. Ko bo stekel asfalt skozi vso dolino, sem prepričan, bo živahnejše! Saj je to najkrajša pot s Štajerske na Gorenjsko!“

Prisrčno sva si ob slovesu stisnila roke. Jože pa je še pri-

stavil: „Pa le napišite, da tudi naša, čeprav je makadamska, ni tako slaba. Večkrat bi nas lahko kdo prišel pogledat. Saj je naša dolina pod Menino in Kozjakom lepa!“

Res je lepa! Cesta v njej teče v glavnem skoraj po ravnem, le na Kozjaku se dvigne v prijeten prelaz, kjer je tudi razvodje.

Cestar Jože ima prav. Kd r gre na Štajersko, naj se vsaj enkrat pelje po njej. Se jo spleča pogledati! Na Vranskem si bo pač obrisal prah s svojega vozila, pa bo zopet dobro.

BRANKO BLENKUŠ

UGANDA
EQUATOR

S N

